

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 6. GRUDNIA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Wiednia dnia 27. Listopada.

KAPITULACYA ANKONY.

Art. I. Garnizon fortecy *Ankony* na dniu naznaczonym wyidzie z miasta z wszelkiemi honorami wojennymi, to jest z bronią, chorągwiemi rozwiniętymi, zapalonemi lontami i z sztukami armat, tudzież należącymi do nich wozami amunicyjnemi, dla udania się lądem najwygodniejszą drogą do *Francyi*. Żołnierze, officerowie, Generalowie i inne osoby wojskowe równie z wojska lądowego iak morskiego, konsul generalny *Rzpltey Francuzkiej* i wszyscy urzędnicy cywilni i wojskowi zatrzymają broń i własność swoją, będą uważani iako należący do dywizyi *Ankońskiej* i do *Rzpltey Francuzkiej* równie iak *Cisalpini*, *Rzymianie* i inni *Włochy*, którzy rzeczywicie wcieleni są do legionow, batalionow lub kompaniow wspomnioney dywizyi. — *Odpowiedź*. Wojska garnizonu *Ankony* i zanikow do niey należących, wyidą na dniu naznaczonym z wszelkiemi żadaniami honorami dla udania się do *Francyi* iako jeńcy wojenni, nie mogący służyć przeciw Cesarzowi *Jmci* i jego wysokim sprzymierzeńcom, aż po uskutecznioney zamianie. — Wojska te złożą broń w miejscu oznaczonym, żołnierze i unter officerowie zatrzymają swoje tornistry, komendant zaś dywizyi, konsul *Rzpltey Francuzkiej*, i reszta Generalow, tudzież officerowie lądowi i morscy, nakoniec urzędnicy wojskowi i cywilni zatrzymają szpady, konie swoje, i należące do siebie własciwe sprzęty. *F. M. L. Frölich* dla okazania szacunku swego względem tak dzielnie bronioney fortecy, dozwała unterofficerom zatrzymanie pałaszow, a komendantowi zatrzymanie straży honorowey od 15 uzbroionych kawalerzystow i 30 uzbroionych karabinierow. — Art. II. Załoga będzie eskortowana przez wojsko Cesarzkie aż do forpocztow armij *Francuzkiej*. — *Odpowiedź*. Zezwolono. — Art. III. Odprowadzenie to odbywać się będzie kosztem Cesarza *Jmci*, każdy żołnierz lub urzędnik wojskowy odbierze stosowny do regulamentu *Francuzkiego* traktament. Marsz nie będzie przyspieszany nad przepisy infanteryi *Francuzkiej*. *G. Monier* umowi się z officerem sztabowym Cesarza *Jmci* względem godziny wyruszenia załogi i iey w miejscach zatrzymania się. — *Odpowiedź*. Zezwolono. — Art. IV. Dane będą wozy do przewiezienia sprzętow officerkich i urzędnikow Administracyjnych, liczbę potrzebnych w tey mierze wozow poda kommissarz *Francuzki*. Komendant dywizyi, konsul *Rzpltey*, Generalowie brygad *Lacotte*, *Pino*, i *Pafonbine*, szef sztabu głównego, komendantcy artylleryi i inżynierow, adjutant dywizyi, kommissarze wojenni, i marynarki *Francuzkiej*, tudzież agent kommissyi cywilney będą mogli, każdy z osobna wywieść wozie przykrytym swoje papiery Administracyjne, rachunki, i własciwe sprzęty swoje. — *Odpowiedź*. Zezwolono. Jednak pod wyraźnym warunkiem, iż *F. M. L. Frölich* zostanie przekonany dowodnie, iż przykryte wozy nie będą zajmować nic takiego co do własności publiczney należy. — Artykuł V. Okręty wojenne i kapry należące do Rzeczypospolitey *Francuzkiej*, a w porcie znajdujące się z swoimi officerami, urzędnikami i ekwipażami, udadzą się pod gwarancją Cesarza *Jmci* w stanie tym w jakim się przy podpisaniu kapitulacyi znajdują do

jednego z portow *Rzpltey Francuz*: *Odpowiedź*. To być niemoże, gdy iednak kapry *Wilki i Zemsta* dopiero wczasie podpisywaney kapitulacyi do portu zawinęły, przeto ich ekwipaż temuż samemu losowi podpadnie, iak wojska w fortecy znajdujące się. — Art. VI. Chorzy kosztem Cesarza *Jmci* z potrzebną żywnością, lekarstwami i lekarzami do *Francyi* przewiezieni będą. Nie mogący zaś być przewiezionemi pozostaną w *Ankonie*, i będą opatrywani kosztem Cesarza *Jmci* tak iak chorzy z wojska iego. Garnizon poleca ich wspaniałomyślności, rzetelności i ludzkości narodu *Austryackiego*. *G. Monier* zoftawi dla nich potrzebną liczbę lekarzow i firozow wraz z i. officerem *Francuzkim* i i. kommissarzem. — *Odpowiedź*. Zezwolono. — Art. VII. Jeńcy wojenni, którzy wczasie obleżenia dostali się do niewoli, i znajdujący się ieszcze w *Ankonie*, lub na okrętach *Rosyjskich i Tureckich*, albo w dywizyi *F. M. L. Frölich*, mają być natychmiast wymienieni. — *Odpowiedź*. Zezwolono dla tych jeńcow *Francuzkich*, którzy się mogą ieszcze znajdować w dywizyi *F. M. L. Frölich*. — Art. VIII. Wszystkie osoby iakiekolwiek religii lub narodu w *Ankonie* oledli, lub tam znajdujący się, mianowicie zaś żydzi, nie będą prześladowani za okazane swoje opinie obywatelskie religijne i polityczne. Ten warunek sięgać się będzie mianowicie do tych, którzy broń nosili, lub sprawowali iakie urzędy. — *Odpowiedź*. Rząd *Austryacki* zachowa prawo narodow względem wszystkich obywatelow, bez wyłączenia opinii lub religii, kiedy ci podlegli zostaną prawom i podług tych sprawować się będą. — Art. IX. Kommissya administracyjna *Ankońska*, członki administracyi centralney departamentow *Tronto*, *Musone*, i *Metauro*, równie iak trybunałow, officjaliści, nakoniec wszyscy patryoci *Rzpltey Rzymiskiej* i obywatele tudzież poddani sprzymierzonych z *Rzplcą Francuzką* mocarstw, któreby za garnizonem poysć chcieli, będą mieć wtey mierze wolność zupełną, ani w tym pod żadnym pozorem przeszkody nie doznają. — *Odpowiedź*. Władza wojskowa strzedz będzie dopełnienia tego artykułu, byle się ten niesprzeciwiał w niczym artykułom powyższym. — Art. X. Przedaż i wywóz majątkow skonfiskowanych tak w okręgu *Ankony*, iak w departamentach *Musone*, *Tronto* i *Metauro*, czy to z rozkazu konsulatu *Rzymiskiego*, czy *Rzpltey Francuzkiej*, mają być utrzymane. — *Odpowiedź*. *F. M. L. Frölich* nie jest w stanie decydować tego artykułu, podda go pod wyrok wysokiego dworu swego. — Art. XI. Obywatele *Francuzcy* i obywatele mocarstw sprzymierzonych z *Francją*, będą mogli nabyte sprzęty i towary swoje podług upodobania sprzedać lub ielądem i wodą gdzie zechcą o własnym koszcie przeprowadzić. — *Odpowiedź*. Zezwolono, byle tylko sprzęty te i towary nie pochodziły z okrętow, korsarskich które zaięły ielądem poddany Cesarza *Jmci*, a które nie były uznane za prawe zdobycze. — Art. XII. Osobom w art. 8. 9. 10. i 11. wzmiankowanym, wolno będzie udać się z swoim majątkiem gdzie się im podobać będzie, lub go sprzedać, a w tym razie czy to pieniądze, czy wexle wywieść lub przelać, tym końcem dozwolono im będzie ieszcze się przez 6 miesięcy po podpisanej kapitulacyi w *Ankonie* zatrzymać, dla skutecznienia przewozu lub prze-

daży majątkow swoich, iezeli wraz z garnizonem wyiść nie zechcą i oddać interesow plenipotentowi swemu, w którym to ostatnim przypadku doznają takiej opieki, iak gdyby sami właściciele przytomni byli. — *Odpowiedź*. Zezwolono, byle tylko takowe majątki nienależały do dawnego rządu, lub zniefionych funduszow duchowieństwa, lub do osob emigrowanych. — Art. XIII. Konsul *Genueński* będzie mieć wolność pozostania w *Ankonie* przez 6 miesięcy, a w tym czasie interesu swoje zakończy z zupełnym bezpieczeństwem dla swojej osoby, familii, własności, i pism tak prywatnych iak do urzędu swego należących, iezeli nie uzna przyzwoltszą rzeczą wyiść razem z garnizonem, w którym to przypadku będzie poważany równie iak konsul *Rzpltey Francuzkiej*. — *Odpowiedź*. Zezwolono. — Art. XIV. Gdyby który z artykułow wątpliwości podlegał, będzie tłumaczonym na rzecz garnizonu. — *Odpowiedź*. Zezwolono.

Artykuły dodatkowe.

1.) Kassa wojenna dywizyi i składy magazynowe *Rzpltey Francuzkiej* oddane będą oblegającym za kwitami. — *Odpowiedź*. Zgoda. — 2.) Artyllerya portowa i forteczna, tudzież plany i papiery należące do fortyfikacyow i innych wojskowych obiektow, będą wydane podług inwentarza osobom zleceniu w tey mierze mającym. — *Odp*. Zgoda. — 3.) Dezerterowie z obu stron wydani zostaną. — *Odp*. Zgoda, iednak sami tylko *Austryacy*. — 4.) W zaręczenie uilzczenia niniejszey kapitulacyi, będą dani nawzajem zakładnicy. *F. M. L. Frölich* bierze na siebie obowiazek bezpieczeństwa dywizyi i jest w odpowiedzi za wszelkie szkody iakieby osoby iak składające ponieść mogły. — *Odp*. Zgoda. — 5.) Po podpisaniu kapitulacyi, pikiety Cesarzkie osadzą wspólnie z pikietami *Francuzkimi* wszystkie stanowiska. — *Odp*. Zgoda. — 6.) We 24 godzin po podpisaniu kapitulacyi wojska z dywizyi *Ankońskiej* opuszczą miasto i fortecę, i wyidą w iedney kolumnie ze wszystkimi honorami wojskowemi. Dywizya uda się zaraz tegoż samego dnia do *Sinigalia*, gdzie dopiero broń swoją złożą, procz osob ktore mają wolność iey zatrzymania. — *Odp*. Zgoda, garnizon iednak złożą zaraz broń w *Flumegino*. — Działo się w *Ankonie* d. 23. *Brumaire* roku 8go *Rzpltey Francuzkiej* (13. Listopada) 1799.

(Podpisano) *Frölich* *F. M. L.* — *Monier* komendant.

Gazeta dzisiejsza Dworska donosi podług raportu *G. Melas* z główney kwatery w *Morozzo* pod d. 14. Iż zaraz po ostatniej bitwie dnia 4., nieprzyacieli podzielił swą siłę na dwa główne korpusy. Jeden złożony z dywizyi *Greniera* postawił się obozem za *Coni*, drugi złożony z dywizyow *Victoria* i *Lemoine* postawił się przed i około *Mondowi*. Dywizya *Greniera* z obozu swego pod miastecz: *S. Dalmazo* wyparowana, cofać się musiała do doliny *Varmagna*, i aż do *Limon* i *Veruate*. Gdy tym sposobem siły nieprzyacielskie od siebie daleko rozegnane zostały, przeto postanowiono atakować pozostałe silniejsze korpus nieprzyacielskie pod *Mondowi*. Położenie nieprzyaciela było na wzgorkach *Vasco* ku *Monastero*, a kaplica *St. Lorenzo* na najwyższym wzgorku, była głównym punktem tey dla nieprzyaciela korzystney pozycyi. Dla załony miejsca tego, pobliskie wzgorki przytępu broniące, były także wojskiem ofadzone, ponieważ zaś okrażały sta-

nowilko *Mondowi*, przeto nieprzyjaciel dla tym większego jego zabezpieczenia na prawym brzegu rzeki *Ellero* postawił na wzgorkach *S. Anny* korpus od 3. tysięcy ludzi. W tych okolicznościach wybrane były dwie dywizje *Lichtensteina* i *Mitrowskiego* do atakowania nieprzyjaciela na dniu 13. *F. M. L. Lichtenstein* podzielił dywizję swoją na dwie kolumny, z których jedną przez *Villa Nuova* ku *Vasco* poprowadził *G. Gottsheim*, a drugą *G. Bellegarde* przez *Chuisa* ku *Monastero*. Pobliskie wzgórki zostały bez wystrzału opanowane, a batalion od regimentu *Huffa* zająłszy jeden wzgórek, wdarł się z największą ufilnością pomimo do brze utrzymywanego ognia nieprzyjacielskiego z ręcznej strzelby, na górę należącą do właściwej pozycji. *F. M. L. Lichtenstein* zaprowadził sam w osobie swojej drugi batalion *Huffa* na najwyższy wzgórek *St Lorenzo*, i sam stanął najszybciej na koniu na wzgórku ciężkim do wdarcia się. Nieprzyjaciel zrażony tak nieustraszoną postępowaniem wojsk naszych, opuścił całą swą pozycję i cofnął się do *Vico* i ku *Pamperato*, a część rozłożyła się w tylnych wzgórkach. Użyto potem artylleryi do przepędzania nieprzyjaciela z jednych wzgórek na drugie, i do zapędzenia go aż pod armaty *Mondowi*. *F. M. L. Mitrowski* z swojej strony przedarł się aż do przedmieści *Mondowi*, *Breon*, i *Carafon*, i udało mu się pomimo mocnego ognia nieprzyjacielskiego swoje forpoczty posunąć aż pod bramę miasta. Nieprzyjaciel przyłożył wszelkiej ufilności tak przez swój ogień z ręcznej strzelby, i jak przez rzucanie granatów do wyparowania wojsk naszych z przedmieścia *Breon*, lecz nieporuszone męstwo naszej piechoty sprawiło, iż się utrzymała w tym przedmieściu. Noc położyła koniec potyczkom, a nieprzyjaciel korzystając z niej, wyładziwszy na powietrze część muru, cofnął się śpiesznie ku *Vico* i *Pamperato*, z zostawieniem 5. armat. Nieprzyjaciel puścił się w części drogą *Garesto*, a w części przez *Lezegno*, a podług wszelkiego podobieństwa cała retyrada jego ukuteczniona została do *Savona* i *Finale*. Generał *Bellegarde* ściga nieprzyjaciela i postawił się nad *Tanaro*, gdy tym czasem *F. M. L. Ott* stoiący pod *Limon* resztę dywizji *Greniera* atakować będzie. — Procz zajętego szefa brygady i 100. niewolników nieprzyjacielskich, strata z obu stron w zabitych i rannych nie była wielka.

Zlecenie *F. M. L. Ott* wypędzenia dywizji *Greniera* a z miasteczka *St Dalmazo* udało się zupełnie podług świeższych doniesień *G. Melas*. Nieprzyjaciel cofnął się z początku zawsze w uciekanie, lecz nakoniec odparty udał się do dawnej swojej pozycji pod *Rocavione*. *F. M. L. Ott* postanowił go równie i tam atakować. Stanowisko to odebrane zostało, a nieprzyjaciel ścigany był aż do *Robilante*. Poczem *F. M. L. Ott* rozłożył się obozem pomiędzy mostem *de Gassa* i miasteczkiem *St Dalmazo*. Strata nieprzyjaciela w zabitych i rannych była znaczna, zajęto mu także przeszło 90. jeńców i niektóre wozy z bagażami. Nasza strata wynosi tylko 8. zabitych, 73. rannych i 12. zamieszanych. Pomiedzy rannymi znajduje się kapitan *Loibnitz* i Podporucznik *Chorek*. Podług doniesień nakoniec *G. Melas* pod d. 16. przedsięwzięty atak do *Limon* przez *G. Auersperg* zupełnie się także udał, a nieprzyjaciel nie tylko z *Limon*, ale i z *Limonet* wypędzony został, i ścigany był aż do *Col di Tende*. *G. Sommariva* kazał także atakować tak nazwane barriki, poczem oddział naszego wojska stanął w *Argentera*. — Równie *G. Bellegarde* nieprzeftaie ścigać nieprzyjaciela. Na dniu 15. znajdował się już w *Bagnasco*, a ztamtąd ścigać będzie jeszcze nieprzyjaciela aż do *Riviera*.

Względem ostatniej zaszły we *Francyi* rewolucyi, *Gazeta Dworska* tak się tłumaczy: „Od miesiąca czynione były w *Paryżu* przygotowania do nowej odmiany. Zniszczenie interesów skarbowych, walki władz między sobą, i przybycie *G. Buonaparte*, musiały konieczne rozwinąć nowe wypadki. Otwartość z iaką *Creuzé Latouche* nędzny stan interesów skarbowych wytławił, podobną otwartość *Corneta*,

z którą dał się słyszeć przeciw nieprzyjacielom wszelkiej mowy o pokoiu, mocne wrażenie sprawione przez ostatnią mowę *Faulkona*, nie mogły zoftać bezkutecznymi u Narodu, który z każdym dniem nowego życzył sobie porządku rzeczy. Otwartość ta zdał dopiero się wzmożła za przybyciem *Buonaparte*. On z *Sicysem* może być uważany za sprawcę tej nowej epoki rewolucyjnej. Mocne wyrzuty Generała tego publicznie czynione dowodzą tej prawdy. Cożście zrobili (mówił) z tą *Francją*, którą wam w tak okazyjowej postaci w ręce oddałem. Zostawiłem wam zwycięztwa, dziś nieszczęścia same znajdują. Zostawiłem wam miliony z pieniędzy *Włoch*, dziś nędzę tylko i wydzierftwa widzę. Cożście zrobili z stem tysięcy wojsowników *Francuzkich*, których znam. Zgineli już ci kolledzy dzielący dawną ślawę moją. — Wszyscy tonem tym przerażeni zostali (mowi jeden dziennik *Francuzki*.) Nikt nie śmiał się go zapytać: A gdzie są 80. milionów liwrow, które wyprawa *Egiptka* kosztowała. Gdzież jest więcej iak z 300. żaglow złożona flotta? Gdzież są 50. tysięcy najszybszych wojowników których *Obywatelu Generale* wziął z sobą do pułtyń piaszczyftych *Syryi*? — Pamiętny dzień ten przyniósł przeto ważną odmianę, przemieniając rząd fakcyonistów, na tymczasowy konsularny tryumwirat.

z *Paryża* dnia 17. *Listopada*.

Armia *Włoch*. — W głównej kwaterze w *Coni* dnia 14 *Brumaire* (5 *Listopada* r. 8.)

Bitwa pod *Mondowi*.
Dnia 5. *Brumaire* (27 *Października*) *Dywizya* *Generała Lemoine* była atakowaną na wielu miejscach przez *Gen. Melas*; 5. 34 i 74ta pułbrygada wtrzymala nieprzyjaciela, i przyniósłszy go do utłupienia, ścigała aż do szaniec *Mondowi*. Nieprzyjaciel utracił znaczną liczbę w zabitych i rannych, a 500 do niewoli zabranych, pomiędzy niemi 6 oficerów. Nazajutrz wysłany z naszej strony patrol aż ku *Vico*, położył wielu nieprzyjaciel na placu, wraz z pułkownikiem *Bripen*.

Bitwa nad rzeką *Stura*.
Dnia 6 (28.) po południu cała *dywizya* pomknęła się ku *Sainto* i *Madelaine* na lewym brzegu *Stury*, i zbliżyła się ku *Murazzo*. Generał kommanderujący udał się ku *Ronchi*. Nieprzyjaciel widząc gwałtowne *dywizyi* *Regniera* poruszenie, przedsięwziął ją odciągnąć przez wyłanie w tył korpusu wojska. Przeprowadził się przez *Sturę* w *Castelletto*, przediera się przez wąz na płaszczyznę w trzy kolumny artylleryi i jazdy. Szef brygady *Brun* pomykał się z meżnemi karabinierami 8mej pułbrygady, z grenadyerami i jednym regimentem kawaleryi; wtrzymując zapęd nieprzyjaciela, tamnie jego szeregi, zabiera dwa moździerze z wozami i 80 jeńców. Batalion lekkich strzelców pod dowództwem kapitana *Mottid* napadnięty od kawaleryi, wtrzymuje się dla niej przyjęcia, i uderza na nią. Nieprzyjaciel zrazu zmieszany, lęknie się wkrótce i otacza strzelców, którzy na ten czas robią czworogran. *Austryacy* zewsząd odparci przeprowadzają się w nieporządku przez *Sturę*. Ściga ich kawalerya 190, 140 i 210 regimentu. *Xze Latour Taxis* Podpułkownik regimentu *Lobkowitza* z częścią kanonierów został zabity, reszta do niewoli wzięta. — Dnia 7. (29.) *Gdy* *dywizya* *Victora* przypierała forpoczty nieprzyjacielskie w *Beinette*, i *Gdy* *Gen. Pressinet* na czele brygady ciągnął do *Castelletto* prawym brzegiem *Stury*, *Dywizya* *Greniera* zabierała *Murazzo*, i zbliżyła się nawet do *Fossano*. Tegoż dnia *G. Duhesme* zabrał 400 jeńców. — D. 9 (31) Nieprzyjaciel niespokojny z poruszenia *dywizji* *Greniera*, zgromadził znaczna ogromne sily na lewym brzegu *Stury*. Przybywa z 15 Batalionami grenadyerów i 12 regimentami jazdy i rozpoczęła mocne strzelanie, lecz wszędzie zostaje odparty, a *G. Mermet* na czele tego regimentu huzarów, ukutecznił kilka szczęśliwych ataków: *Gen. Calvin* lekką odebrał ranę.

Bitwa pod *Pignerolle*.

Dnia 10. (1. *Lili*) *G. Duhesme* zstępuje z swoich stanowisk i spotyka oszańcowanego nieprzyjaciela w *Pignerolle*; rozkazuje go atakować z przodu i olkrydląć z prawego boku, pomimo czynionego oporu, nieprzyjaciel wkrótce ustępuje, i w wielkim cofa się nieporządku. Generał *Adjutant Plantat* został rannym. Zabraliśmy nieprzyjacielowi 600. jeńców, oprócz wielkiej liczby zabitych i rannych. *GG. Kistler* i *Paulet*, adjutanci *G. Duhesme*, *Ordonneau* i *Boyer*, którzy dowodzili atakiem, *OOb. Forstier* kapitan zastępcy i *Mermet* kapitan huzarów, znakomite w tym zdarzeniu okazali męstwo. Tegoż dnia *G. Freffinet* na czele batalionu 24tej pułbrygady i nieco strzelców 18tej, przełamał szaniec w *Castelletto*, i w nich swoje wojsko osadził.

Bitwa pod *Mondowi*.

Dnia 11 (2 *Lili*) *G. Lemoine* odebrałszy rozkaz pomknienia się do *Carrie*, poprowadził tam brygady *Clausel* i *Gardane*. *Wojska* przechodzą przez *Pesio*, brodząc do pasa w wodzie i wtrzymując ogień nieprzyjacielski. W tymże czasie *Breolungo* zdobyte jest przez brygadę *G. Seras*, który zostawia panem tego stanowiska, pomyka się szybkim krokiem ku *Mondowi*, i mając wiadomość, iż nieprzyjaciel cofnął się śpiesznie ku *Bene*, uderza z natarczywością na

przedmieście *Mondowi*, zabiera 50 jeńców, i wzywa miasto do poddania się; mieszkańcy oświadczają się za nami, a my zajmujemy miasto. Znaleźliśmy tam 9 armat, znaczne amunicyje wojenne, owies i wielki zapas rozmaitego zboża. 20ta Pułbrygada zabrała kasse regimentu, który bronil twierdzy. — Dnia 11. (2) *Brygada* *dywizji* *Victora* przechodzi *Sturę*, ślawą w *Murazzo* blisko *dywizji* *Greniera* i jego odwodowego korpusu. Dnia 12. (3) Nieprzyjaciel opuściwszy swoje oszańcowane stanowiska w *Marguerite*, i *Murazzo*, reszta *dywizji* *Victora* przeprowadziła się przez *Sturę* przy *Coni*, nie zostawiając iak tylko około 1500 ludzi, którzy połączeni z brygadą *G. Freffinet*, w *Castelletto* i *Montanera*, mieli rozkaz pilnować nieprzyjaciela i zbliżać się do *G. Lemoine*, dla napałowania razem tyłu stanowisk *Fossano* przez *St. Albar la Trinité* i *Bene*. *Dywizya* *Victora* przystępując drogą od *Fossano* brzegiem *Stury*, pomknęła się aż pod twierdzę dla iey rozpoznania. W tymże czasie *dywizya* *Greniera* posuwała się aż do *Valdigi*, *Grenola*, i *Savigliano*, dokąd brygada *Clement* weszła wieczorem. *G. Richepanse* na czele korpusu grenadyerów i lekkiej jazdy poraził nieprzyjaciela w *Valdigi* i zabrał mu 150 ludzi. W tymże czasie *G. Duhesme* zabierał *Saluces*.

Bitwa pod *Fossano*.

Dnia 13. (4) o świcie dnia *dywizya* *GG. Victor* i *Grenier* czyniły przygotowania do ataku; w tymże samym czasie nieprzyjaciel zebrałszy wszystkie swoje sily szedł przeciwko tymże *dywizjom*. *G. Victor* stoiący w *Fossano*, wtrzymywał ślawę ułowania części wojsk *Austryackich* oraz ogień z twierdzy, druga zaś połowa obrociła się przeciwko *G. Grenier* w *Genola*, i *Savigliano*, przedłużając okropny ogień na całej linii. Strzelanie z armat i ręcznej broni, palasze jazdy i bagnety infanteryi wkrótce całe pole bitwy odkryły zabitemi i rannymi ludźmi. W tymto zamieszaniu mełstwo *Francuzow* okazało się w całej swojej świetności. Pułbrygady 3cia i 17ta wtrzymywały atak kawaleryi na wystrzał pistoletu. 93cia i 105 trzaski uderzyły na nieprzyjaciel, ostatnia zaś ślawą przez 6. godzin pod najokropniejszym ogniem nieprzyjaciela z okopów i twierdzy. *G. Richepanse* na czele kawaleryi zabrał iedną armatę i 200. jeńców. Generał artylleryi nieprzyjacielskiej *Karol Odarian* został zabity. Szef brygady *Cordou* i *Lzeł* *Cassagne* wiele okazali mełstwa. Szef walczony 17tej pułbrygady *Croisier*, ieden zdawnych rycew pod *Rivoli*, dniem przed tą bitwą do swego korpusu przybył, odebrał śmiertelną ranę. Nieprzyjaciel korzystając z większości sily swoich zamysłał opasać lewe nasze łkrydło. Ta *dywizya* obięta stanowisko nad *Centalo*, a *dywizya* *Victora* w *Murazzo* i *Ronchi*. Strata nieprzyjaciel jest nader znaczna.

Generał *Saint Cyr* otrzymał znakomite korzyści na polach *Bufo*, *Bezaluzo*, i *Posturana*. Zabrał nieprzyjacielowi 2000 jeńców 300 kawaleryi i 3 armaty. Z tych rozmaitych bitew mamy w korzyści to, iż zajmujemy cały kraj położony między *Sturą* i *Tanaro*; oraz twierdzę *Mondowi*. Nieprzyjaciel utracił 3920 jeńców, 16 armat, wozy prochowe i wielką oficerów liczbę, między niemi i Generała, 2 Pułkownikow zabitych.

Generał *dywizji* szef generalnego sztabu. — (Podpisano) *G. L. Suchet*.

Wyrok Konsulatu pod d. 20 *Brumaire* (11 *Listop*)
Konsulowie *Rapley* stanowią co następuje: *Ob. Maret* mianowany jest sekretarzem generalnym Konsulatu, a *Ob. Lagarde* generalnym sekretarzem zastępcą. — *Ob. Lagarde* iako zastępca podpisujący będzie w nieprzytomności *Ob. Maret*. Niniejszy wyrok będzie w dzienniku praw wydrukowanym. (Podpisano) *Roger Ducos*, *Buonaparte*, *Sieyes*.

Rapport Konsulatu *Rapley* przez ministra generalnej *Policyi* pod dniem 22 *Brumaire* (13. *Listopada*) podany.

Obywatele Konsulowie. Zapadłe okropne prawo w okolicznościach które są już od nas nader dalekie, było pobudką dla iednych a dla drugich pozorem wszelkich niezgod domowych niszczących zachodnie Departamenta. To prawo wśród namiętności srodzone, było najokropniejszym z tego powodu, iż się ślawo narzędziem nienawiści i zemsty. *Gdyby* podobne prawo długie trwało miało, i późnito by epokę oświecenia na kilka wieków, i sam tylko ślawy i doświadczony rozum może nadgrodzić zrażone przez to prawo nieszczęścia. Taka jest istota ślawych Rządów, które na wzór dzieciństwa nie działają i nie rozkazują iak tylko przez zapalczywe poruszenia. Prawo względem zakładników nie jest w samej rzeczy iak tylko dowodem niedożności Rządu, i nie zdaie się być wymyślone iak tylko przez ludzi mających zbyteczne wyobrażenia, i czulość dla samych tylko gwałtownych poruszeń. Ządając od kommissyow *Prawodawczych* odwołania tego prawa, iestście pewni Obywatele Konsulowie, iż tylko oświadczenie w tej mierze wołaj Narodu. (Podpisano) *Fouché* Minister *Policyi*.

Po drugim przeczytaniu Rada potwierdziła *Rezolucyę* i nakazała wydrukowanie poselstwa Konsulow i *Rapportu* ministra *Policyi*.

Następująca okoliczność ma być podana od iednego z godnych wiary Członkow Rady. *Gdy* mu oświadczano zadziwienie z niewiedzenia *G. Augereau* na liście rozpuszczonych Członkow, odpowiedział, iż *Augereau* przez politykę czyli z przekonania zdaie się wychodzić z swego błędu. Na kilka godzin przed sełsą dnia 10. *Destrem* i kompania przybyli do niego i rzekli mu. Nie będziez zapewne fałszywym bratem. Mamy po sobie przedmieścia i wielką liczbę *Patryotow* na których można polegać bezpiecznie, a którym niepotrzeba iak tylko *Naczelnika*, a my w tobie pokładamy nadzieje. — Nie spuszczaćcie się na mnie odpowiedział *Augereau*: poki was miałem za przyjaciol *Rapley*, trzymałem z wami,

ecz gdy widzę, iż jesteście tylko przyjaciółmi fakcyow, oddalił się, a z tymi i Dufrem się także oddalił.

Na festy dnia 24. Brumaire (15. Listop.) pod prezydencją Lucjana Buonaparte, wprowadzono posłanica Stanu, który złożył następujące Pośelstwo: Obywatele Reprezentanci. „Minister Ikarbowy w raporcie przyłączonym do tego Pośelstwa przelotny Konsulom Rzpłety potrzebnę znielenia prawa przymuszony pożyczki, a natomiast postanowienia zalku wojennego urzędzonego w proporcji 25. centimes, od kontrybucyow gruntowej, Iprzetowej i zbytkowej. Stolonie do Art. IX. Prawa 19. t. m. Konsulowie Rzpłety proponują wam wyraźną potrzebnę decyzji w tej mierze.”

(podpisano) Sieyes, Roger Ducos, Buonaparte. Minister Ikarbowy w swoim raporcie do Konsulow wytlawia polaczenie nieumiejetności i zdrady na obalenie Republikantkiego Rządu w postanowieniu Lskodliwego podatku przymuszony pożyczki, którą zapobiegając powszechnę niechęci i całkowitemu upadkowi kredytu, należy wyrzucić z Xiegi naszego prawodawstwa. Lecz natomiast należy urzędzić inne systema dochodow, ktoreby odpowiadaly zaufaniu w Rządzie etc. Rada odeslala Pośelstwo i Rapport do wydziału Ikarbu.

Na wniosek wydziału Ikarbowego, Kommissya uchwalila: Art. I. Ulkuteczenie prawa 22. Fructidor r. 7. ielt do 1. Nivos (20. Lutego) zawieszono. — Art. II. Summa 130,836,829. frankow oddana ielt do dyspozycji Ministra wojennego. — Art. III. Minister wojenny poda wyszczegulniaczy rachunek z użycia tej summy na dzień 1. Ventos, w czasie gdy Kommissya Konsularna poda Ciału Prawodawczemu nową organizacyą armii. — Kommissya upowaznia Sedziow Trybunaltow kryminalnych i inoych, ażeby sobie przybrali zastepcow w przypadku konieczney potrzeby.

Kommissya z Rady 500 i starszych postanowily zpomiedzy siebie 5 oddzielnych kommissyow: to ielt praw policyjnych, prawodawstwa, Ikarbu, ulozenia xiegi praw obywatelkich, i ulozenia zasad nowey konfitycui. Praca tych kommissyow będnę potem oddana pod roztrząsanie Ciału Prawodawczemu. Każda z tych kommissyow lklada się z 5 członkow, tym wiecej sposobem wszystkie członki kommissyow prawodawczych należą do każdej z nich. — Na dniu 10. wieczor doniesiono Buonaparte, iż Santerre zamysla podnieść insurrekcyą na przedmieściu S. Antoniego. Generale Maulins (rzekł naowczas Buonaparte do exdyrektora) mowia, iż Santerre twoin ielt krewnym i zamysla czynić zaburzenia. Powiedz mu, iż iezeli robić będnę zaburzenia, każe go na miejscu rozstrzelać. — Ex-deputowany Arena, który do tychczas ielt ukrytym, podał list następnicy do dziekanika ludzi wolnych zmienionego teraz na tytuł Dziennika Republikanow. — Rozwieziono, iż ia na festy dnia 10. z puginałem i pistoletem rzucilem się na G. Buonaparte, i że ieden grenadyer wltzymał broń moją. To wszystko ielt fałszem. Ieltem uciśnionym i wygnanym, powinienem iednak tak okropną potwarz odwołać. W momencie tym znaydowałem się przy drzwiach, które wychodzą do zwierzchnia St. Cloud, a z tym w miejscu zupełnie z przeciwnę strony drzwi, przez które wszedł Buonaparte. Gdy wychodził, nie mogłem widzieć ani iego, ani iego eskorty. Lucyan Buonaparte i Chabot widzieli mnie przy stole kancelaryi. Odwołuie się do ich świadectwa rownie iak do świadectwa łamego Buonaparte. Przez konfityurą roku 3go umieszczony w ciełe Prawodawczym, musiałem dzielnie iey bronić, dopełniłem mego obowiązku. Zostałem teraz umieszczony na liście wyrzucanych członkow, i nie mam wiecej nic do powiedzenia. — Dla wsparcia patriotow Włofkich, którzy tu schronienia szukają, Konsulat wyznaczyl oddzielną kommissyą. — Mowia, iż wielu wyrzucanych i ukrytych deputowanych, zamysla wydać proklamacyą przeciw zaszłej rewolucji. — Tuteysze woylka nową wykonalę przyśle, co także mają wypełnić inne armie i wszyscy urzędnicy.

Kommissya do ulozenia nowego prawow: lkladaia: Jaqueminot, Girard Pouzolles, Goudin, Barra, Thieffe, Cholet, Ludot, Villard. Do ulozenia zaś zasad Konfitycui Lucyan Buonaparte, Daunou, Boulay de la Methe, Chazal, Chenier, Chabot, Cabanis.

Publiciste umiescil osobliwy list zbiegłego na dniu 1. Września 1797. deputowanego Portalis do swego przyjaciela na dniu 25. p. m. pisany, w którym twierdzi, iż Buonaparte za powrotem swoim z Egiptu, na wzor Ludwika IX. ukaże się znowu prawodawcą we Francji. Dla czegoż on i Sieyes nie mieliby się zatrudnić ukończeniem rewolucji? Ich los rownie iak Francji zawil od tego. — Mowia tu teraz iż przedsięwzięty będnę nowy sposob do wymazywania z listy emigrantow, i że ma być utworzony nowy Trybunalt wydziający wyroki na zanoszone proźby względem wymazywania z wspomnioney listy.

Konsulat oglosil, iż mający iakowe proźby i interesy do Rządu, mają iel przekladać ministrom stosownie do gatunku interellow.

Na iednym z tuteyszych teatrow dano sztuke sciagającą się do oflatniej Rewolucji pod tytułem: Zeglazw z St. Cloud, w ktorey sctuce były różne uciniki na Jakobinow. Minister Policyi zakazał tej sztuki wyrażając w liście swoim. Iż Rząd nie chce żadney reakcji, Rzpłta pokonywa fakcyę ale onych nie ściga. Trzeba w niepamięć puscić dawne wypadki. — Mowę na dniu 10. w Radzie 500 mianą Buonaparte zakonczył ty wynioła myśl. „Pamiętajcie, iż łaczenie i Bog zwycięzcy są łaczną. — Innego dnia rzekł do przyjaciol swoich. Byłem nie co zagorący, i zakonczyłem mowę złą myślą. Francuzi mają czucia delikatne. Zeledwie wyrzekłem te slowa, dala mi się słyszeć szemranie. Lecz wyznać muszę, iż mię w drodze pepsuto, gdyż od Marsylii do Paryża tak mi tę myśl często powtarzano, iż ią za swoją przyjąłem

Pomiedzy osobami woylkowemi, które w oflatniej rewolucji wielkie okazaly przyllugi, znaydowal się także G. A. Reswell syn ex-dyrektora, i Lzeł brygady Schwartz. Noel ielt teraz Dyrektorem szpitalow. Rząd nasz ielt ciągle wspieranym pieniedziemi przez osoby partykularne. — Jeszcze dnia 5. Siepnia G. Marmont zawarł konwencyą w Egipte z kommandantem floty Tureckiej, na mocy ktorey wszyscy w Konstantynopolu i panstwie Tureckim znaydujący się jeńcy Francuzcy, mają być do Alexandryi przytlawieni, i za tyleż jeńcow Tureckich wymienieni. — Rennes w łtanie obleżenia ielt ogloszone. — Massena ielt rodem z Nicei. Wielu deputowanych nie ma iących teraz nic do czynienia, wychlato do swoich departamentow. — Słychac, iż administracye centralne znielone zostana, a postanowiony ma być tylko ieden delegowany do 3. Departamentow. Admiralitya wszędzie prosciejszą zrobiona będnę.

Wszystkie woylka tuteysze przytlaly Adressy podziękowania do Konsulatu i G. Buonaparte za ulkuteczenie nowey rewolucji. Oswiadczyli, iż gotowemi są do zginienia w obronie wolności przy boku Buonaparte. — Nasi Ministrowie i Agenci za granicą będnę, odebrali rozkaz oznajmienia urzędowicie Rządow obcym przy ktorych rezydują o zaszłej oflatniej rewolucji. — Mieszkanie po Barrasie w palacu Luxemburga przez nikogo dotąd nie ielt zajęte.

Konsul Buonaparte ma teraz żywszą i zdrowszą postać iak przed wyjazdem swoim do Egiptu. Sam oznaymid Ob. Laplace o nominacji jego na Ministra wewnetrznego, rownie iak Kommissarzowi wojennemu Dalbronn, ktory na dniu 10. w Radzie 500. przylozył się do uratowania Buonapartego. — Woylka nasze w Szwajcaryi mają wkrótce wkroczyć do Szwajc. — Słychac iż Macdonald na miejscu Championneta obejmie kommandę nad armią Włofką. — Wczoray przyszła deputacya departamentu Sekwany do Konsulatu. Sieyes odpowiadając na iey mowę rzekł: Odtąd powinnyśmy zapomnieć o Jakobinach, Terrorystach, Umiarokowanych i niepowninny we wszystkich widzieć iak tylko Francuzow. — Dziśnieszzy Przyiaciel Praw twierdzi, iż żadney nie będnę Rady Stanu przy Konsulacie, i że Lucyan Buonaparte nie poiesz do Madrytu. — Kommissya Rady 500. misuowala swoim Sekretarzom Redaktorom Ob. Say wydawcę Dekady Filozoficznej. — Roderer ma pisac historyą oflatniej nowey rewolucji. — Chciano arsztować ławnego Antonelle, leca niewiadomo gdzie zniknął. — Caffarelli brat Caffarella Dufalga poległego przy obleżeniu Akry, ielt teraz Izelem sztabu glownego w Paryżu. — Mowia iż Nelson zbiera teraz znaczne lity przy Minorca na wyprawę przeciw Malcie. — Nowy Minister wojenny rozkazał osądzić nieprzytomnego oflaca Latour, który poddał woylku Antryasieciu. — Mowia, iż

Dnia 16. zrana dwaj Sekretarze generalni Konsulatu (Lagarde ielt zastępcą Mareta) zgrupowali Officialistow Kancelaryi, i nakazali im wykonać przyśle dla Rzpłety iedney i nierozdzielney wolności, rowności i reprezentacyjnego Rządu. — Ta przyśle w tychże wyrazach była dekretowana dnia 15. przez Kommissyę Prawodawczą. — Mowia o bliskim prawie, ktore ma naprawić wszystkie nieszczęścia pochodzące z prawa 19. Fructidor.

Potwierdza się wiadomość o dymisji Championneta, mowia toż łamo o Massenie. — Generał Angielski Knox przybył do Paryża wraz z Adjutantem G. Bruna.

Wśród umiarokowanych zasad nowego rządu uważamy wielkie przygotowania do prowadzenia wojny, iezeli pokoy na wiosnę nie przydzie do skutku. Wewnatrz Francji wielkie odmiany są zapowiedziane. Wrzeczy łamey z związku terazniejszego dwóch takich osobiakami są zimny Sieyes i pelen ognia Buonaparte, a które podziwienie świata dla siebie sciagnęly, nie można iak wielkich spodziewać się wypadkow.

Dnia onegdayszego Buonaparte łam przegladal domy więzienia, i indagowal więzniow dowiadując się o czylności izb, o żywności więzniow, i o postępowaniu z niemi dozorcow. Dodał iż w Temple wypuścić na wolność zakładników mowia do nich: „Prawo niesprawiedliwe pozbawilo was waszey wolności, nayspierwsza moja powinność ielt, ażebym wam ią powrocil;” i że odchodząc od innych więzniow, przybiecal im iż rozkaza iak nabytchley roztrząsnąć przyczyny ich aresztu. — Dziennik Publiciste wspomina o przygotowaniach w łalach Opeiry na Uroczystość dla Buonaparty. Ma być wspaniały Bal, ktory poprzedzać będnę balety stolowne do okoliczności. — Konsulat mianowal G. Kleber Generalem kommanderującym Armią Wschodu. — Kommissya posrednicza z Rady 500. postanowila, iż obrady iey będnę tajemne, lecz ma razem obmyślić sposoby, ażeby iey uchwały były ogłaszanę przez Dzienniki. — Kommissya Starszych postanowila: 1.) Iż żaden z iey członkow w czasie festy nie będnę mógł być wywołany z łali, i usuwać się od swoich obowiazkow iak tylko na żądania członkow Kommissyi 500. 2.) Iż żaden członek podawać nie ma petycyow.

Armia Renu. — W glowney kwaterze w Manheimie 19. Brumaire (10. Listop.) r. 8. — Wypis z korespondencyi Generala kommanderującego. „Od kilku dni nieprzyjaciel rozpocznal ataki na rozmaitych miejscach, lecz zawsze był odpieranym. Jego jazda z 5. tyllięcy złożona, i od jazdy Francuzkiej liczniejsza, unika potyczki. Nasza kawalerya kilkakrotnie z pożytkiem przypuścila ataki. Dywizya pod dowodztwem G. Legrand była ciągle przez trzy dni atakowana, a w tej okazyi zabrala łto jeńcow. Generał Rouffel miał pod sobą zabitego konia. Obleżenie Filipsburga ułtalo dnia 18. (9.) zrana dla dania armii ściślejszych stanowilk.”

Rozrzucono w publiczności małe pismo pod tytułem: Niepotrzeba nam zgrupowadzy pierwiastkow. W tym piśmie wyrażone są wynikające z tych zgrupowadzy nie-

przywoitości. Podpisane ielt przez Jarry-Mancy. To imię znayduie się niekiedy w dzienniku, ktory uchodzi za łklad myśli rządowch. „Ci wszyscy (wyraża) którzy uczęszczali na zgrupowadzenia pierwiastkowe, wiedzą iaką przewagę miała intryga i bogactwo nad ludźmi, którzy z łalem dziennie swoje opuszczali zatrudnienia. Trzeba malo znać serce ludzkie, ażeby nie poymować, iż tam codziennie wzmagala się nienawisc ku bogaczom, i że przez to oflabiata się coraz bardziej łpokyność publiczna. Potrzeba ażeby się ta woyna lkonczyła. Niech rowność polityczna będnę ulkuteczniona, i niech przedlanie być do mordertw i zdzierstw pozorem. Niech łtanie nabywania i dochowania dobr, zastapi miejsce łakomliwa lichwiarow. Niech człowiek pilny i pracowity przegłada w końcu łwolego wieku, czas w którym będnę mogli używać łpokoinę owcow łwey pracy i oszczędnosci. Nakoniec niech urodzeni bez majątku, niewidzą w majątniejszych iak tylko protektorow; zamiast nieprzyaciol, i niech ło czucie wzmocone będnę winnym dla starosci uszanowaniem. Autor radzi poprawę łkladu zgrupowadzy pierwiastkowch.

Mowia tu z ukontentowaniem o poglosce, iż minister Hiszpański przejeżdzał przez Chalons do Berlina w ważnym poselstwie stosownym do pokoiu.

z Paryża dnia 20. Listopada. Wyrok Konsulow d. 26. Brumaire (17. Listopada.)

Konsulowie Rzpłety w ulkuteczeniu Art. 3. prawa 19. t. m. ktore im poleca powrocic łpokyność wewnetrzną, łtanowia Art. I. Następnicy Osoby: Dufren, Arena, Marquety, Truc, Exdeputowani; Felix Lepelletier, Karol Hesse, Scipion du Roure, Gagny, Massard, Courcier, Girard, Fiquet, Basch, Boyer, Fanhek, Michel, Jory, Brutus Maignet, Marchand, Gabriel, Mamin, J. Sabathier, Clemence, Marné, Jourduil, Meige, Mourgoing, Corchant, Maignant z Marsylii, Henriot, Lebois, Soulavie, Dubreuil, Didier, Lambert, Daubigny, Audouin, wyidą z territorium ładowego Rzpłety Francuzkiej, i udadzą się do Rochefort, ażeby stamtąd byli zawiezieni i zatrzymani w Departamencie Guiany Francuzkiej. — II. Osoby niżej wyrażone: Briot, Antonelle, Lachevadiere, Poulain-Grandpré, Grandmaison, Talot, Quirot, Dabermesnil, Frison, Delectecq, Jourdan z dep: Haute-Vienne; Lesage-Senault, Prudhon, Groscailland-Dorimond, Guesdon, Julien z Tuluzy, Santhonax, Tilly bywšzy łprawiający interella w Genui, Stevenotte, Gasting, Bouvier i Dalbré, będnę obowiazani udać się do Rochelli w Depart: Charente-Inférieure, ażeby potem byli zaprowadzeni i aresztowani w takim miejscu tego Departamentu, ktore będnę przez Ministra Policyi generalney wlkazane. — III. Wkrótce po ogloszeniu niniejszego wyroku, osoby wyrażone w dwóch poprzedzających artykułach, będnę miały odebrane prawo własności, ktory im nie będnę wroczone aż na autentyczny dowod o ich przybyciu na miejsce niniejszym wyrokiem wlkazane. — IV. Rowniez będnę pozbawieni tego prawa ci, ktoryz opuszczą miejsce gdzie przybędną, lub do ktorego będnę zaprowadzeni na mocy poprzedzających urzędzeń. — V. Niniejszy wyrok łtanie do Dziennika Praw wpisany; Ministrowie Policyi generalney, marynarki i Ikarbu, obowiazani są, każdy co do niego należy, dostrzegać i zapewnić iego ulkuteczenie.

(podpisano) Sieyes, Roger Ducos, Buonaparte. Konsulowie pisali do rozmaitych Ministrow ażeby na przyśle nie dawac im tytułu Konsulatu, lecz Konsulow Rzpłety. — Miedzy kandydatami na zastąpienie Championneta, wymieniają Generalow Macdonald i Angereau.

P. Spinburne ktory przez kilka miesięcy bawil we Francji dla zamiany jeńcow w czasie negocjacyi Lorda Malmesbury, poiechal teraz z G. Knox do Paryża, wczoray zrana wyiechal nazad do Londynu. Powodem tej podrzozy miało bydź przewiezienie 8 tyllięcy jeńcow, ktorych ma Anglia powrocic; lecz domyslaia się, iż to ma miec powod ważniejszy.

Na reklamacyą Konsula Stanow Amerykaskich Minister marynarki rozkazał nayszlęszemu kommissarzowi marynarki w Bordeaux, ażeby wypuszczono wszystkich jeńcow Amerykaskich w tym mieście, o ktorych się ten Konsul upomni. Ten szrodek ma być użyty na mocy bliskiej nadziei Traktatu przymierza i handlu miedzy Ziednoczonymi Stanami i Rzpłtą Francuzką.

Donoszą z Tours pod datą 12. „Zdaie się, iż szczęśliwe nowey rewolucji skutki daia się już czuć w niezczęśliwych zachodnich Departamentach. Dowiadujemy się z Angers, iż Proklamacya G. Hedowille rozelana była Szuanom przez Ob. Latulaye z Angers, aż wglab łasow, do ktorych się schronili, i że znaczniejszy szefowey Szuanow, miedzy ktoremi Scepeaux, d'Autichamp, Sapineau, Turpin, wraz z swoją żoną pelni zaufania w G. Hedowille i w G. Buonaparte będnę na czele rządu, zložyli broń, i udali się do Angers, gdzie mieszkający okazują nayszlęszą ztego radość.”

Vice-Admiral Bruix mianowany ielt Izelem Rady Admiralityi. — Minister marynarki odebrał rozkaz, ażeby postal kompanią aktorow do Egiptu. — Konsulowie kazali wyiąć z pieczęci łtanu gruntowę znak rowności Praw. — Lucyan Buonaparte niepokazał się od kilku dni w kommissyi, ktorey ielt Prezydentem. Niektóre osoby wnoszą ztąd, iż już do Madrytu wyiechal.

Listy deportowanych łprawila tu wielkie wzruszenie, gdyż ma wiele podobienstwa do 18. Fructidora.

z Bruzelli dnia 19. Listopada. Oczekujemy tu Generala, ktorego Konsul Buonaparte wybral dla obięcia kommandy nad 9. przyłączonymi de-

partamentami. Wyszedł także rozkaz do uwolnienia od obłożenia Kantonów *Wenloo, Maftrychtu i Diepenbeek*. Większa część garnizonu *Luzemburskiego* poszła do *Moguncji*, dokąd także ściągają wojska od *Metz*.

z Hagi dnia 19. Listopada.

Dnia 16. druga izba potwierdziła dekret pierwszej, przepisujący nagrody dla obrońców Ojczyzny, i obchod Uroczystości za tę oswoobodzenie, oraz karę na tych, którzy przed i w czasie obecności nieprzyjaciela, okazali się przyjazni powroćni dawnego rzeczy porządku.

Doniesienia dnia wczorajszego z *Helders* odebrane wyrażają iż reszta wojsk nieprzyjacielskich uwiadła już na okręty dnia poprzedzającego. Z tego powodu batalion *Batawski* powrócił nazad do dawnych swych garnizonów w *Helders* i *Taal*. Generał *Daendels* wyjechał dziś na obięcie komendy nad wojskami *Batawskimi* znajdującymi się jeszcze w pułnocnej *Hollandyi*. Generał *Gouyon* dowodzi tam zawsze wojskiem *Francuzkim*. — Ob. *Myot* przybył tu z Ministrem *Desforques*, zostawiając mianowany przez Konsulat *Francuzki* Sekretarzem wojennym, wyjechał tegoż dnia na obięcie tegoż urzędu.

Od brzegów Renn dnia 22. Listop.

Na dniu 15. G. *Lecourbe* otrzymawszy kuryera z doniesieniem o zasłach w *Paryżu* rewolucyj zachęcał armię do jedności mełwa i miłości ojczyzny. Zaledwie to ogłoszone przy parolu zostało, żołnierze krzyknęli *Idźmy naprzód*. Na dniu 16. przypuszczono atak od *Nekkegemund*, aż do *Langenbrücken*. G. *Ney* fałszywy tylko atak ulkuteczniał. Lecz żywe utarczki były pod *Bretten* wyle *Bruchsal*. G. *Laborde* otoczył ieden batalion *Austryacki*, który w części dostał się do niewoli. posterunki *Filipsburgskie* częścią także zginęły, częścią odparte nazad do fortecy zostały. — G. *Laborde* dowodzi teraz blokadą *Filipsburga*. — Mówią, iż kwatery główna Arcy-Xcia *Karola* przeniesiona zostanie do *Ulm*, dokąd się już legacja Cesarzka z *Stuttgartu* przeniosła. — Podług prywatnych doniesień z *Rzeszy*, armia *Rosyjska* odebrała wyraźny rozkaz do powrotu do swego kraju. Za przybyciem Xcia *Wirtemberskiego* wyłanego umyślnie w tej mierze do *Petersburga*, dokładniejsze będziemy mieć wiadomości. — Pewną jest także rzecz, iż G. *Koluszow* nie pojedzie już do *Anglij*, ale odebrał rozkaz wrocenia do *Moskwy*.

Od brzegów Wisty dnia 20. Listopada.

Zwycięstwa odniesione przez niezwykłego F. M. Xcia *Lalickoy* Hr. *Suwarowa* *Rinnickiego*, były obchodzone w *Gauschima* przez *Te Deum*. Imperator przy tej okoliczności obdarzył go tytułem generalissimus wszystkich swoich wojsk. Godność, która nie była dopełniona iak tylko przez Xcia *Mężykowa*, a później przez Xcia *Antoniego* *Ulrycha* *Branswickiego*. Imperator nadał także W. Xciu *Konstantynowi* swemu synowi tytuł *Carowicza* w nagrodę znakomitego mełwa i talentów wojennych, których dał dowody.

z Stuttgartu dnia 16. Listopada.

Zostaliśmy tu nie bez troskliwości względem losu *Szwabii* na przyszłą zimę. Wiele od tego zależy będzie czy i iak długo armia *Rosyjska* w *Szwabii* pozostanie, i gdzie Arcy-Xze *Karol* iły iwoie wymierzy. Margrabia *Badencki* chce pozostać w *Karlsruhe*, lecz legacja Cesarzka wyjechała do *Ulm*. G. *Tollstoy*, który był komisarzem *Rosyjskim* w kwatery Arcy-Xcia, iedzie nazad do *Petersburga*. — F. M. *Suwarow* nosi teraz na sobie 12. orderow rachując w to krzyż *Maryi Teresy* świeżo mularz od Cesarza przyłany.

z Manheimu dnia 25. Listopada.

Dnia 23. tutejszy garnizon wykonał nową przysięgę nakazaną przez komisyje prawodawcze. Wczoray w wieczor dowodzący armii *Reński* z 4. szlakami konney artylerji udali się do *Bruchsal*. G. *Lecourbe* miał także w nocy do armii odjechać, z tych powodow dziś albo jutro spodziewamy się generalnego ataku.

G. *Moreau* ma rozkaz spieszenie obiecać wszystkie armie *Rapley* poczym ma obięć komendę nad armią *Reńską*, która do 1. *Ventos* (20 Lutego) sto tysięcy ludzi ma wynosić. *Cisalpiński* Ex-Dyrektorowie będąc z wizytą u *Kons: Buonapartego*, ten usiłował ich z rozzerwieniem *Filipsburg* nie będzie mógł teraz rntniejszy blokady długo wytrzymać. Większa część armii *Francuzkiej* tam się udała, a nowe posiłki uławianie z wewnątrz *Francyi* nadciągają. — *Francuzi* zajmują teraz *Bruchsal*, *Grumbach*, *Graben*, *Eggestein*, *Schrök*, od *Heilbronn* znajdują się tylko o 2. mile.

z Frankfurtu dnia 26. Listopada.

Na dniu 22. t. m. przejechał Generał *Moreau* przez *Norymberg* z *Paryża* do *Wiednia*. — Słychać tu iż Kongres pokoiu odprawiać się będzie w *Anspach*.

z Berny dnia 16. Listopada.

Austryacy przeszli *Ren* na dniu 11. pod *Feldkirch*, wszczęła się potym bitwa między tym miastem i *Koirem*, podług dzienników naszych z korzyścią dla *Francuzow*.

OBWIESZCZENIA.

Gdy się słyszeć daie, iż rozmaite z pomiędzy długow i pretensyi do *Krola Jmci Stanisława Augusta* i bywżey *Rzpltey Polskiej* mianych, a przez N. *Krola Jmci Pruskiego* najłaskawiej przyziętych, na ktore zwłaszcza już areszta pochodzily, albo ktore do possessorow ich dokumentow tyle tylko należą, ile też przez prawdziwych wierzycieli onym do likwidacyi powierzonemi zostały, sprzedane lub zastawione bywają. Zeby więc nikt przez to nie podpadł uszkodzeniu, uwiadomia się niniejszym Ob-

wieszczeniem, iż każdy dług iakowego lub pretensyi nabywający (nawet wcxlow na ukaziciela *Billets au porteur* od tego nie wyłącza- iąc) przed niżej podpisanemi Kommissarzami w domu przy ulicy Długiej Nro 589. iytuowanym, uczynioną sobie cełlyą w oryginalnie niezwłocznie produkować i kopią teyże do akt Kommissyji podać, iest obowiązany: a to, aby dług ten lub pretensya, iezeli uftępniającego aktualną iest własnością, na imię nabywającego zapisaną została. Nie zachowujący tey oftróżności sami sobie przypisać będą musieli, iż mające być wydawane rekognicy obligowe, przyaresztowanemi lub przez kogo innego iako iego własność zakwestyonowanemi zostawszy, cełlyonaryuszom wydanemi być nie będą mogli. — Dan w Warszawie d. 23. Listop. 1799.

Petnomocni Kommissarze N. Krola Jmci Pruskiego do uregulowania długow Krola Jmci Stanisława Augusta i bywżey Rzpltey Polskiej.

DE STEUDENER. DE KUJAWA.

Na terminie dnia 10. Grudnia r. b. przed południem o godzinie 11. w domu Magistratur Krajowych ma się czynić układ czyli umowa publiczna o liwerunek furazow w kwocie 1276. winspłow 21. korcy *Owsa*, 6210. cetnarow *Siana* i 1673. kop 38 wiązki *flomy* przed Deputowanym z Rządu na to wyznaczonym. — Liwerunek takowy zlecony będzie najmniej żądajacemu, za postawieniem pewney natychmiast produkować się mającey kancyi od 6000. Talarow, i przy oftróżeniu wyższej tego aktu approbacyi. Zyczący sobie podobnego liwerunku, mogą się dowiedzieć przed licytacją o warunkach za grunt oney położyc się mających. O czym uwiadomia się Publiczność wzywając tych którzyby liwerunku podobnego podięby się mogli, aby się w dniu powyżey wyrażonym w rezydencyi Kamery stawili, i złożyli swe względem wielości oferty oświadczenia. — Dan w Warszawie dnia 16 Listopada 1799. roku.

Kamera J. K. Mei Pruss Południowych Wojenno-Ekonomiczna. DE HOYM. DE GOLDBECK.

Niżej podpisana Regencya podaje niniejszym Publicum do wiadomości, iż wżycy testamentowi lub kollateralni sukcesorowie, na których sukcesya spada, ktorey obiekt nad 100. Talarow wynosi, obowiązani są ryczałtem tylko od całkowitey summy sukcesyji stempel kollateralny w Edykcji stemplowym dnia 15. Maja 1766. przepisanym kupować, również, gdy sukcesorowie, którzy summy sukcesyji nie są obowiązani, lub nie chcą podawać, i dla tego stempel awersjonalny 50. Talarow kosztujący obierać, nie będzie obowiązany sukcesor każdy z osobna teyże ceny stempla, iak dotąd było płacić, lecz takową wspólnie wszyscy sukcesorowie zapłać. Przepis zaś prawny ten zostanie w swey mocy, iż legatory, na których legacye przypadają, od iakowych kollateralny stempel zapłaćć winni będą. — Dan w Warszawie dnia 25. Października 1799.

Krolewska Południowa Pruska Regencya.

Obwieszczenie względem nabywania Wexlow lub skryptow *Tepperowskich* w gotowiznie za 12 procentu, zaś przyjmowania w długu *masse* tey winnym za 18. procentu.

Kommissya wspólna przez Najiasniejsze dwa Dwory Cesarzkie i Krolewsko-Prulki do upadłych iezściu Bankow to iest UUr. *Piotra Teppera*, *Karola Schulca*, *Fryderyka Kabryta*, *Prota Potockiego*, *Macieja Łyszkiewicza* i *Jana Dawida Heyzlera* wyznaczona.

Powodowana przełożeniem Reprezentantow Wierzycieli *Massy Tepperowskiej* wspólnie z Administracją podanym, iż też *Massa*, mając sobie rezolucją Kommissyji dozwolone nabywanie Wexlow i skryptow pro legitimis wyrokiem sądu Kommissyji uznanych, od wierzycieli *Tepperowskich* za 10 od sta procentu, takowych wexlow i skryptow w Summie Czer: Zł: 263.043. nabyła, a preto fundusz generalny zylkiem Czer: Zł: 237.739. przez *ex statu passivo* tak znacznego długu pomnożyła przy podwyższeniu zaś waloru takowych skryptow i wexlow, wierzyciele do zbywania onych zachęćni większey korzyści sądzic mogą przyczynę, i lubo podług rozpoznania nappewniejszych funduszow też *Masse* likwidujących, można w przeszley dywidendzie dawnego powrotu *circiter* 25 za sto spodziewać się, te iednak z rożnych przyczyn nie mogąc być tak prędko a gotowizną zrealizowanemi, stratę czasu do windykacyi, w ustanowieniu waluty wlkazują, i że takowe skrypta i wexle za gotowe pieniądze w nabyciu onych na rzecz *Massy* teraz więcej nad dwanaście procent podwyższonemi być nie mogą, ktore dopiero po upłynieniu przeiętej części długu po zmarłym *Stanisławie Augustie Krolu*, *Masse Tepperowskiej* winnym, a to w proporcya kurrencty przyobiecanych rekognicy czyli obligow i wiadomości czaliej opłaty tymże obligom przeznaczonog znaczniejszy powiększenie procentu obiecają. Zaczyn do takowego przełożenia przychylając się, pragnąc oraz ułatwić chęci wierzycieli, sprzedać służące sobie skrypta i wexle *Tepperowskie* intencyonowanych, i zrzadzić debitorow teyże *Massy* przedszą sposobność uiszczenia się, w długach *Masse Tepperowskiej* winnych, oświadcza, iż za każdy wexel, lub skrypt *Tepperowski* przez sąd Kommissyji przyznany, odtąd gotowizną dwanaście za sto wyplacać, a zaś w długu teyże *Masse* należnym, po osmaście za sto przyjmować zalaci. Dla czego każdy chcący tym sposobem odbierać satysfakcyą, lub *Masse Tepperowską* w długu przez siebie winnym zaspokoić, ma się do Kommissyji na piśmie zgłosić, ktore zgłoszenie się Kommissyja odebrawszy, wydać będzie allegnacye, za któremi wierzyciel zylkujący satysfakcyą, nie tylko *Masse* i iey Administracya, z całkowitey summy wexlem, lub skryptem

obięty zakwitnie, ale nawet wexel takowy, czyli skrypt wraz cełlyą onego na rzecz *Massy* zwrocic będzie obligowany. Niniejszą deklaracją chcąc mieć do kazdego wiadomości dożyć nie tylko w *Gazetach* Kraiowych umieścić, lecz w *Exemplarzach* rozdrukowaną po wszystkich Magistraturach tak *Gallicy*, iako *Krasno-Rosly*, i *Pruss*. rozelać kancelaryi swey zaleca. — Działo się w Warszawie, na Sełlyi Kommyi dnia 4. Grudnia R. 1799.

RACZYNSKI Prezes.

(L.S.) *W. Lalewicz S.K.B. Regent mpp.*

Obwieszczenie względem sprzedaży przez publiczną Licytacją *Dóbr Derażni* do *Massy Tepperowskiej* należących, a w *Gubernij Podolskiej* iytuowanych.

Kommissya wspólna przez Najiasniejsze dwa Dwory Cesarzkie i Krolewsko-Prulki do upadłych iezściu Bankow, to iest: UUr. *Piotra Teppera*, *Karola Schulca*, *Fryderyka Cabrita*, *Prota Potockiego*, *Macieja Łyszkiewicza*, i *Dawida Heyzlera* wyznaczona.

Kiedy od Reprezentantow Wierzycieli *Massy Tepperowskiej* iłączenie z Administracją ma sobie przełożono, izby z powodu zbliżających się kontraktow, a przez konkurrencją nabywających *Dobra*, pewniejszey i zylkowniejszey spodziewaney sprzedaży, *Dobra Derażnia* z atynencyami w *Gubernij Podolskiej* leżące teyże *Massy* własne na sprzedaż przez publiczną Licytacją wyławnionemi były: Dla czego znając iedyny środek realizowania funduszow *Masy* upadłych Bankow przez sprzedaż *Dóbr* italnych, a przez to przybliżenia każdemu z Wierzycieli oczekiwaney w pretensyach swych satysfakcyi, namienione *Dobra Derażnia* z atynencyami na sprzedaż przez publiczną Licytacją determinuje w sposobie następującym. — 1mo. Przedaż wyżey wyrażonych *Dóbr Derażnia* ma bydź publicznie odbyta w czasie kontraktow w *Mieście* *Kijowie* w przytomności osoby sądowey z pośredka sądu *Kijowskiego* delegowac się mającey, oraz *W. Skwarzkiego* od swey Kommissyji do tychże *Dóbr* Delegowanego, tudzież dwuch Wierzycieli *Tepperowskich* w tamym kraju osiadłych, z pomiędzy osob następujących, a przez Reprezentantow Wierzycieli *Massy Tepperowskiej* podanych, iako to. *JOO. Xiazat Sanguszkow*, *Czetyrtyski*. *JWW. i WW. Chomentowski*, *Czackiego*. *Czaykowski*, *Gawłowski*, *Grocholjch*, *Steckiego*. *Kaczkowski*, *Kuczyński*, *Lewikowski*, *Humieckiego*, *Starzyńskiego*, *Urbanowskiego*, *Woiakowskiego*, *Hippolita Pelczyńskiego*, *Druzbackich*, *Billewicow*, *Bernatowiczow*, *Gruya Grawdowskiego*, *Chostowski*, *Maciewicza*, przez *W. Skwarzkiego* prodięte mających. — 2do. Cena sprzedaży zaczynać się ma od tacy tychże *Dóbr* sporządzoney, a przez Rezolucją Kommissyji, na dniu 30. *Mielca* *Października* Roku bieżącego zapadłą, *Wieli Skwarzkiemu* iłączenie z *W. Jeziorkowskim* i *Chomentowskim*, lub inną sądową osobą z *Powiatu*, w którym *Derażnia* leży do weryfikacyi poleconey. — 3tio. Przedaż tych *Dóbr* całkowicie wrzod przedświęztą będzie, gdyby zaś ta konkurrujących nabywcow nie znalazła, częściami tychże *Dóbr* miejsce mieć może. — 4to. Ktokolwiek z konkurrujących za oflatecznie licytującego uznaniem zostanie: i tekową licytacją podpisze, wolność użylka zapłacenia ofiarowanego przez siebie szacunku, w dwuch trzecich częściach *Wexlami Tepperowskimi*, *Dekretami* swey Kommissyji za rzetelno uznaniem w proporcya dwadzieścia za sto, trzecią zaś część, w gotowiznie do kassy *Warszawskiej* złożyć obligowany będzie. — 5to. Oflatecznie licytujący zaraz po zaliczowaniu dwudzięstą część szacunku przez siebie ofiarowanego, w sposobie iak wyżey przepisanym zapłaćć powinien, resztę zaś na dzień *Pierwszy* *Mielca* *Maia* podług kalendara *Rulskiego* zapłaćć ma. Gdyby zaś na terminie to iest: pierwszego *Maja* wynikły z Licytacyi summy nie zapłaćć, złożona dwudzięta część przepadać będzie, i ta za zawod Wierzycielom *Massy Tepperowskiej* służyć ma. — 6to. *Jak* *lko* oflatecznie licytujący zupełny szacunek w czasie oznaczonym do kassy *Warszawskiej* złoży, tak zaraz *Prawo* nabywczę do *Dóbr* namienionych przez siebie zaliczowanych przez Kommissyją przyznać się mające użylka, i do *Possełly* wprowadzonym zostanie. — 7mo. *Gdy* *Kommissya* ma iedyny zamiar powiększenia funduszow *Massy*, przeto *Dóbr* rzezonych niżej tacy sprzedawać nie dozwala. — 8to. *Gdyby* *ktos* zyczący sobie nabycia wspomnionych *Dóbr*, *de situ* onych przed *Teminem* Licytacyi chciał bydź informowany, takowa informacya przez *W. Skwarzkiego* Delegowanego na gruncie dana mu będzie. — Takową więc decyzyą, chcąc mieć publiczności wiadomą onę nie tylko w *Gazetach* umieścić, ale nadto po *Guberniach*, *sądach* *Szlacheckich*, w *Gallicy* i *Regencyach* *Krolewsko Prulkich* rozelać kancelaryi swey zaleca. — Działo się w *Warszawie* na sełlyi Kommissyji dnia 4. Grudnia 1799.

RACZYNSKI Prezes.

(L.S.) *W. Lalewicz S.K.B. Regent.*

DONIESIENIA.

Auf dem kiefigen Ober-Post- Amte sind alle Sorten Haus und Taschen-Kalender und Taschen-Bücher für das Jahr 1800. so wie auch zu iten Klasse 19. Königl. Berliner Klassen-Lotterie, welche den 30. December a. c. gezogen wird, und wovon der Plan gratis zu haben, ganze Loose a 2. Thlr. halbe a 1. Thlr. und vie 1 tel a 12. gr. in Golde zu haben. — Zysydnie się na *Kwicznyskim* w niocy *Mari*-*Wład* pod *Nrem* 2648. świeże piwo *Angielskie* i *Porter* w butelkach, ktore przed kilko dniami z *Gdańsk* przytransportowane, o cenie zaś iego u właściciela mieszkającego w wyż rzezonoy ulicy i possełly dowiedzieć się można.

Kantor tej Gazety iest na *Ulicy Sto-Jakubskiej* w *Kamienicy* *J.P. Hangla* Nro 11. pod znakim Okrętu na pierwszym piętrze. — *Exemplarz* gr. 20.